

Obisk predsednika slovenskih sindikatov

V četrtek, 27. 9. 1979, nas je obiskal predsednik republiških sindikatov tov. Vinko HAFNER, skupaj s tov. Ivanko ŠULGAJ, Srečkom MLINARIČEM in tov. Janezom SMOLETOM, na obisku pa so bili tudi predstavniki SOZD in radovljiške občinske skupščine. Program obiska je zajemal dokaj celovit pregled poslovanja v naši delovni organizaciji, s posebnim poudarkom na pripravah za srednjeročni plan, politiki delitve sredstev za osebne dohodke in delu družbenopolitičnih organizacij.

Ker je tov. Hafner poznan kot realen in kritičen sobesednik, ki se temeljito spozna v poslovanje in gospodarjenje, nam je bilo nekaterim, ki smo bili vabljeni k razgovoru, dokaj nelagodno, kajti poročati smo morali o stvareh, pri katerih reševanju naša delovna organizacija zaostaja. No, v razgovoru se je pokazalo, da je bila naša bojazen odveč, saj je tov. Hafner pokazal veliko mero realizma, ki ga lahko pričakujemo le od človeka, ki problematiko dobro pozna in pozna tudi vse težave, s katerimi vsaka novost prodira v vsakdanjo stvarnost.

Prvi splet vprašanj, o katerih je bilo govora, je bilo gospodarjenje v naši delovni organizaciji, obeti gospodarjenja do konca leta in perspektive v srednjeročnem obdobju. O tem je poročal tov. Golc z njemu lastno mero optimizma, ki ga je znal prenesti tudi na vse ostale, ki so v razgovoru sodelovali. Direktor je opozoril na številna neskladja v našem gospodarstvu, na naša prizadevanja za povečevanje izvoza in na probleme, ki nastajajo tudi znotraj SOZD, predvsem glede oskrbe s surovinami.

Za nas najneprijetnejši splet vprašanj, ki smo ga načeli v razgovoru, je bilo uveljavljanje sindikalnih stališč o delitvi po delu. V poročilu, ki sem ga posredoval prisotnim, je bilo najprej treba povedati, da v naših TOZD in skupnih službah delitve osebnih dohodkov nimamo urejenih povsem skladno z zakonom o združenem delu. Tov. Hafnerja je zanimalo, zakaj referendum pred slabima 2 letoma ni uspel.

Zanimivo je, da se ni zadovoljil z naštevanjem posplošnih vzrokov, pač pa je bilo potrebno dokaj natančno navesti vse možne objektivne in subjektivne razloge. Ob predstavitvi predlogov vseh 3 samoupravnih aktov, ki se nanašajo na delitev OD, se je predsednik republiških sindikatov pokazal za zelo dobrega poznavalca tega področja. Stalno smo v razgovoru primerjali naš sistem in uveljavljeni sistem v Plamenu, s katerim se je tov. Hafner seznanil istega dne. Razprava je bila precej živahna, odprta, na kraju vsebinskega dela tega spleta vprašanj pa je bilo tudi ugotovljeno, da bi pomenila uveljavitev — sprejetje pripravljenih aktov s tega področja velik korak pred vsemi OZD v naši občini.

Prav sprejetje teh dokumentov je tov. Hafnerju služilo kot iztočnica za drugo še zahtevnejše vprašanje v tej zvezi — dejavnost in odgovornost sindikata, komunistov in mladine ter vodstva TOZD in DO v zvezi s sprejemom pripravljenih dokumentov. Tov. Hafner je dal nekaj dobrodošlih pobud za delo družbenopolitičnih organizacij v teku javne obravnave, v kateri se le-te ne smeje omejevati le na sklice skupin za obravnavo. Tov. Smole je večkrat naglasil, da je vloga teh dejavnikov v tem trenutku predvsem politična ocena ustreznosti pripravljenih dokumentov, in če je ta pozitivna, aktivno seznanjanje delavcev s temi dokumenti. V tej zvezi je tov. Smole izrekel tudi nekaj kritike na dosedanje politično delo, ko so se pojavile težnje, da družbenopolitične organizacije ne izrečejo politične ocene predlaganim dokumentom, ampak šele kasneje. Mislil, da je zelo važen zaključek tov. Hafnerja glede te problematike, ki je bil približno naslednji: »Prepričali ste me, da so materiali dobro pripravljene, sedaj pa je skupna naloga poslovnih organov in organizacij, da se lotijo takšnih akcij med delavci, da bodo le-ti zadevo spoznali, presodili njeno ceno in se o njej pozitivno izrekli, toda ne z 51 ali 55 % večino, pač pa vsaj 65 do 70 % večino, kajti le pri takšnem izrekanju za predlagani sistem lahko govorimo o političnem uspehu.«

Naslednji, zelo pomembni dejavnosti našega poslovanja — planiranju je bilo posvečeno nekaj manj časa, pa ne morda zaradi manjše pomembnosti, pač pa zaradi pomanjkanja časa. Tov. Melink, Noč in Legat so predsednika seznanili z delom in problemi pri izdelavi letnega, srednjeročnega in perspektivnega načrta naše DO ter z vidiki, možnostmi in ovirami pri povezovanju znotraj občinskih meja. Tov. Hafner se je posebej zanimal za razvojne možnosti TIO v novih razmerah in za mesto te proizvodnje v bodočem razvoju delovne organizacije.

Proizvodni rezultati v devetih mesecih

Tudi v septembru je bil poslovni rezultat zelo ugoden, kar je posledica visoke realizacije. Tako je TOZD vijakarna izdelala 5,6 % več kosov kot je planirano, težinska proizvodnja je delno zaostajala. Tudi prone količine so se močno približale planiranim, vrednostna prodaja pa je bila večja kar za 18 % od planirane. Če pogledamo kumulativno obdobje januar—september, vidimo, da je količinska proizvodnja v kosih dosežena 96 % v višini plana, težinska pa 94 %. Prodaja je bila večja od proizvodnje, tako smo odpremili 4 % več od planirane količine, kar pomeni vrednostno 6 % več. Naročil za vijakarno ne primanjkuje, težave nastajajo zaradi nekoliko slabše oskrbe z žico v zadnjem času, zaradi iztrošenih strojev

V pogovoru smo se ustavili tudi ob problemu delovne discipline in tov. Hafnerja seznanili s predvidenimi ukrepi glede te pereče problematike. Tov. Hafner se je pri obravnavi tega vprašanja pokazal kot velik, izkušen realist, saj je podvomil v učinek raznih apelov in groženj. Nasvet, ki nam ga je dal kot realno perspektivo pri reševanju teh tako značilno naših težav, je takle: »Dokler se delavci ne bodo počutili kot dejanski ustvarjalci in subjekti samoupravljanja, toliko časa ne bo delovne discipline, ko pa se bodo zavedali, da delajo ali ne delajo zase in za sodelavce, pa temu ne bo več tako.«

Predsednik sindikatov si je zatem še ogledal dela na novi dvorani za orodjarno in TIO in nam voščil na svidenje ob dnevu republike.

V tem prispevku seveda niso omenjene podrobnosti razgovora, pač pa le glavna problematika, o kateri smo se pogovarjali. Težko je sicer uganiti, kakšen vtis so odnesli od nas tov. Hafner in ostali gostje, toda imam občutek, da do brega ali vsaj ne slabega, seveda pa so nas opozorili na nekatere pomanjkljivosti pri našem dosedanjem delu, ki jih moramo jemati kot napotilo za nadaljnje delo.

Franc Čop

in pa pomanjkanja orodja. Ta zadnji problem se vedno bolj zaostruje, saj v TOZD orodjarni močno primanjkuje delovne sile in tudi izgledi za v naprej niso razveseljivi.

TOZD verigarna je v septembru količinski plan proizvodnje preseгла tako, kot vse mesece v letošnjem letu. Izdelala je 362 ton, kar je 1 % več od plana. Odpremila je rekordno količino verig — 568 ton, kar je predstavljalo vrednostno enkrat več kot je planirano. V obdobju januar—september je proizvodni plan preseglal 1 %, vrednostnega 7 %, prodajni plan pa še vedno ni dosežen, saj je večja količina snežnih verig še na zalogi. Težave, ki se pojavljajo pri proizvodnji, so v glavnem pomanj-

kanje ustreznih dimenzij žice in embalaže.

TOZD sidrne verige proizvodnega plana v septembru ni izpolnil. Tudi prodaja je bila manjša od predvidene. Na splošno so se proizvodne možnosti v drugem polletju poslabšale. Primanjkuje materiala, proizvodne kapacitete ne ustrezajo naročilom. Do konca septembra so tričetrtletni plan proizvodnje preseglali 6 %, vrednostno 2 %, odprema je bila 9 % nad planom, vrednostno pa le 97 % v primerjavi s planom. Na tako razmerje je vplivala večja količina proizvedene vlečene žice, kar bo v zadnjem

(Nadaljevanje na 2. str.)

Kaj je kaj pri predlaganih merilih za delitev OD

V obdobju nastajanja tega prispevka se izteka javna obravnava Samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev čistega dohodka iz sredstev za osebne dohodke ter analognih pravilnikov za posamezne TOZD in skupne službe. Ker se na prvi pogled zde nekatera določila teh aktov hudo »kunjna« in se jih večina ustraši že, ko vidijo samo formulo ali ulomek in ker smo včasih tudi komodni, takšno stvar enostavno zavrnemo ali preskočimo, češ, saj

je prezahtevno. Zato bom v tem prispevku skušal mehanizme delitve opisati na enostaven način, ob tem pa moram na račun enostavnosti prezreti nekatere manj pomembne mehanizme delitve, da vsa stvar ne bo preobširna in bi bralec zgubil pregled nad glavnimi sestavinami mehanizma.

V pravilniku in Sporazumih velikokrat najdemo besede čisti dohodek, normalni čisti dohodek, akumulacija, osebni dohodek, normalni osebni dohodek in skupna poraba. Da bi

te izraze razumeli, jih bom skušal pojasniti, obenem pa ilustrirati tudi, kako je višina naših kuvert odvisna od gospodarjenja in dobrega dela v tozdu ali službah. Za primer bomo vzeli TOZD TIO, s tem da bomo zaradi lažjega računa vzeli, da je v TIO zaposlenih 100 delavcev.

Ves denar, ki ga TIO dobi za prodane izdelke v enem mesecu, imenujemo skupni prihodek. Recimo, da je tega denarja 2.500.000 din. Najprej je treba poravnati vse materialne stroške:

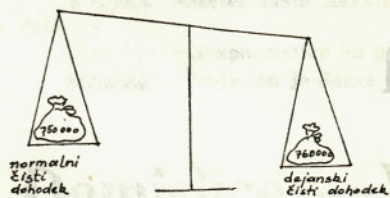
- stroške za material,
- stroške za elektriko,
- stroške za ogrevanje ipd.

Vzemimo, da to znaša din 1.000.000 in nam od skupnega prihodka ostane še 1.500.000 dinarjev. Od tega moramo zagotoviti takoj tudi sredstva za obnovo strojev, ki jo imenujemo minimalna amortizacija. Ta, recimo, znaša za TIO din 300.000, tako da nam ostane od skupnega prihodka še 1.200.000 dinarjev. Teh 1.200.000 din imenujemo **dohodek**. Od tega dohodka je treba plačati vse davke, prispevke SIS in za skupne službe. Če ostanemo pri tem primeru, to znaša v TIO za en mesec 290.000 dinarjev, ostane nam torej še 910.000 din. Ta sredstva pa imenujemo **čisti dohodek**, saj je resnično očiščen skoraj na tretjino od vsega, kar je TOZD »pokasiral«. Od teh 910 tisoč din gre 150.000 din za skupno porabo (malico, regres, jubilejne nagrade) in ostane za kuverte 15. v mesecu 760 tisoč dinarjev, ob tem da ne ostane za akumulacijo in rezerve ničesar.

Narisana se zadeva pokaže takole (glej risbo spodaj):

Kot iz slike vidimo, se je precej zajeten mošnjček temeljito izpraznil in je tisti, v katerem je denar za kuverte delavcev, trikrat manjši od onega na vrhu slike.

Sedaj pa si oglejmo, kdaj je mošnjček na spodnjem delu slike večji ali manjši. Vzemimo, da v TIO ugotovimo, da se takrat, ko povprečno delajo, lahko izplačajo za skupno porabo in osebne dohodke 750 tisoč din. To imenujemo normalni čisti dohodek. Ta znesek vsak mesec primerjamo z dejanskim čistim dohodkom, torej z mošnjčkom III in dobimo dohodkovno mero. Dohodkovna mera je večja od 1, če je v mošnjčku III več kot 750.000 din:

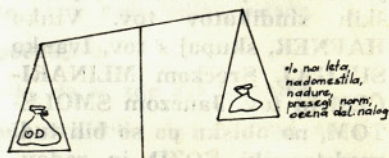
Če je torej desni — dejanski mošnjček težji od levega — normalnega čistega dohodka in je torej dohodkovna mera večja od 1, bomo z vrednostjo dohodkovne mere pomnožili normalni čisti dohodek in dobili sredstva za kuverte in skupno porabo.

Mehanizem delitve je prirejen tako, da v »debelih mesecih« ne razdelimo vsega denarja, ki bi ga lahko, za osebne dohodke, zato tudi v »suhih« mesecih ne dobimo tako malo, kot bi pokazal izračun. Velja pa pravilo, da vse, kar TOZD v »debelih« mesecih lahko prihrani, v »suhih« mesecih lahko razdeli, če ne pa

se ob koncu leta opravi poračun, tisto, čemur smo neuradno rekli **trinajsta plača**. V pravilnikih je še zapisano, da mora znašati akumulacija najmanj 10% od vrednosti poslovnega sklada (to je vrednost strojev, zgradb in materiala).

Kot vidimo, se sredstva za OD določijo v odvisnosti od tega, koliko je TOZD v enem mesecu naredil in kakšne stroške je pri tem imel. Vrednost točke se bo po novem obračunala ločeno v vsakem tozdu in sektorju in bi ga ilustriral na naslednji način:

Primerjamo dva mošnjčka: v prvem je ves denar za OD, v drugem pa denar za ocene del, nalog, nadure, presege norm, odstotke na leta in nadomestila. Ta dva mošnjčka vržemo na tehtnico in kolikor je prvi mošnjček težji od drugega, tolikšna je vrednost točke:

Torej je sredstev za kuverte temveč, s čim nižjimi stroški poslujemo, čim manj nadomestil izplača TOZD in čim manj nadur se opravi. Ne bodo pa kuverte bolj polne, če si bo TOZD visoko ocenil delovne naloge, kajti v vsakem tozdu bodo delili tisto, kar so sami ustariili.

Franc Čop

(Nadaljevanje s 1. str.)

kvartalu spremenjeno, saj bodo količine vlečene žice znatno manjše. Proizvodnja rudarskih verig je v večji meri pokrivala potrebe TOZD kovačnice za kompletiranje dvoveržnih transporterjev kot pa lastno odpremo.

TOZD kovačnica je količinski plan proizvodnje za eksterni trg preseгла za 23%, za interni trg je izdelala 18 ton namesto predvidenih 35 ton. Tudi odprema je bila večja od planirane, vrednostna prodaja je preseгла plan 6%. Če pogledamo kumulativni podatek januar—september, vidimo, da je količinski plan proizvodnje presežen 9%, vrednostni pa zaostaja za 11%. Prodane količine so večje 9% in vrednost večja za 2%. Uspešni proizvodnji in prodaji sledi tudi ugoden poslovni rezultat. S proizvodnjo se skušajo čimbolj prilagoditi tržnim potrebam, kar pa ni možno v vseh primerih zaradi nekonkurenčnosti, ki jo povzročajo visoke lastne cene.

TOZD orodjarna proizvodnega plana ni dosegla, pa tudi za devetmesečno obdobje ne. Razmere se še poslabšujejo zaradi pomanjkanja delavcev. Od 75 zaposlenih na začetku leta se je zmanjšalo število na 68. Tudi osnutek plana proizvodnje za prihodnje leto ne kaže boljših pogojev za proizvodnjo, čeprav bo verjetno že opravljena preselitev v nove prostore.

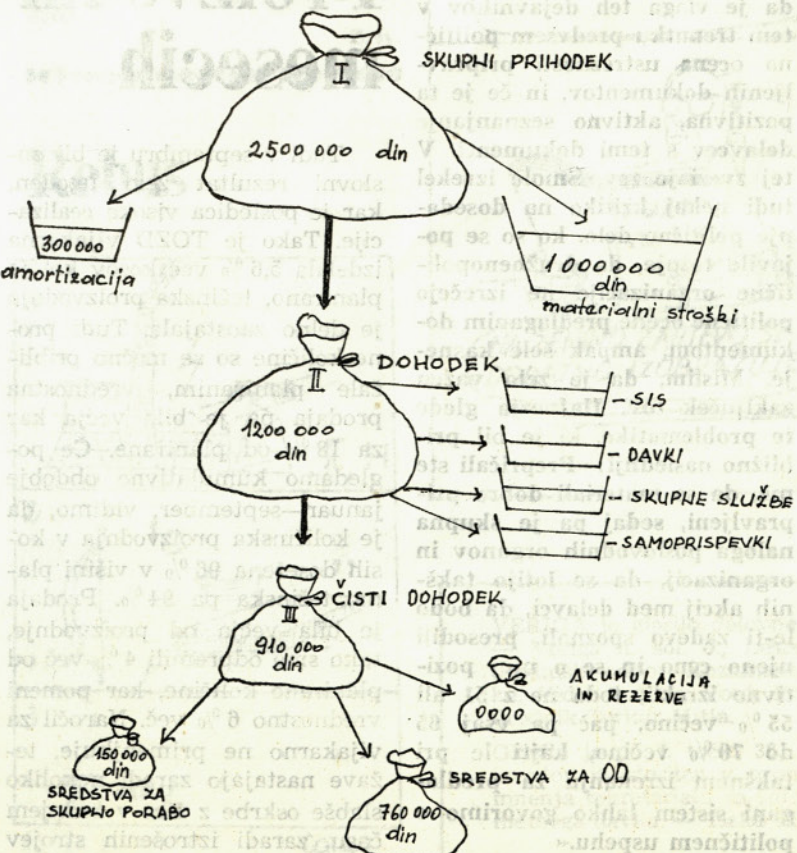
TOZD vzdrževanje je plan proizvodnje v septembru presegel. Tudi v devetih mesecih letošnjega leta je bilo doseženo mesečno povprečno preseganje

Zadnji podatki o izplačanih povprečnih OD na zaposlenega v SOZD SŽ, so naslednji:

	Plan 1979	Izplačano	Indeks
Jesenice	6.945	7.656	110
Ravne	7.200	7.925	100
Štore	6.600	6.967	106
Plamen	6.060	6.855	113
Tovil	6.977	7.453	107
Veriga	6.483	7.527	116
Žična	5.720	6.297	110
Met. inštitut	8.383	8.459	101
DSSS SŽ	12.000	12.080	101

Podatki kažejo, da so v glavnem vse članice SOZD Slovenske železarne presegle planirane OD, kar pa je značilno za vse OZD.

M. Kozamernik

Obvestilo bralcem

Naslednja številka našega glasila bo izšla zaradi proslave ob 10-letnici SOZD in otvoritvi nove hale že okrog 20. novembra, zato sprejemamo članke samo do 5. novembra 1979.

Uredništvo

Vprašali smo

Ko govorimo o usmeritvah razvoja DO Veriga Lesce v prihodnjem srednjeročnem obdobju, dostikrat omenjamo TOZD TIO, saj smatramo njegovo dejavnost kot prioritarno. Tudi ob referendumu, na katerem smo glasovali o pripojitvi TIO k Verigi, smo poudarjali vlogo programa TIO in mu dajali poseben pomen. Poleg tega smo seznanjeni s potekom investicije izgradnje proizvodne hale za potrebe TIO in orodjarne, saj smo o tem v našem glasilu dosti pisali. Znano nam je tudi to, da bo nova hala odprta na svečanosti 24. novembra letos. Da bi zvedeli še kaj več, smo povprašali vodjo TOZD TIO, tov. Antona Avsenaka, dipl. ing. org., za njegovo mnenje o nekaterih problemih.

Minilo je že skoraj pol leta, odkar ste prevzeli dela in opravila vodje TOZD TIO. S kakšnimi problemi pri vodenju TOZD ste se v tem času najpogosteje srečevali?

Ce bi želel govoriti o vseh problemih, bi bil odgovor predolg. Omenil bi le najvažnejše težave v zvezi s proizvodnjo oziroma izpolnjevanjem planskih obveznosti. Obstoječe kapacitete ne zadoščajo, da bi proizvajali vse izdelke v takih količinah, kakor jih zahteva trg. Struktura izdelkov večkrat odstopa od planirane strukture, kar je vzrok sprememba zahtev kupcev in pomanjkanja reprodukcijskega materiala. Velikokrat se srečujem s problemom, ko kupci zahtevajo skrajšane roke, posebne zahteven pri določenih izdelkih, hkrati pa ni možno izdelati v proizvodnji niti planiranih količin. Vseskozi pa se zavedamo, da moramo še pridobivati nove kupce za jutrišnji dan. Ker imamo večino operativnih služb v TOZD, se dokaj hitro prilagajamo in uspešno rešujemo tudi dodatne zahteve prodaje. Ker sem v prvih mesecih še opravljal v celoti prejšnje delovne naloge, je večkrat zmanjkalo časa za naloge s področja načrtovanja nadaljnjega razvoja TOZD in spremljanja finančnih uspehov TOZD. Upam, da bo v prihodnje, ko bomo pričeli s proizvodnjo v novih prostorih in preboleli »otroške bolezni«, bolje tudi na tem področju.

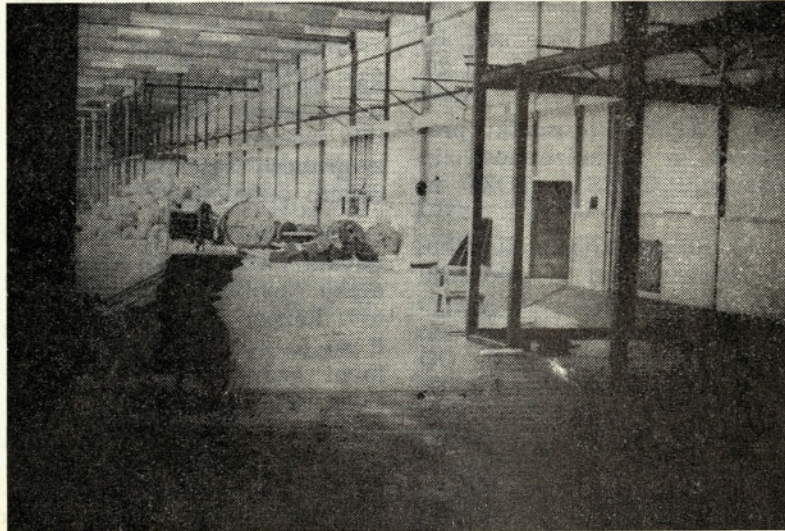
Samoupravni organi so v maju sprejeli nekatere ukrepe za doseganje čimboljšnjih poslovnih uspehov v letošnjem letu. Akcijo smo imenovali »2 odstotka preseganja plana proizvodnje in znižanje stroškov«. TOZD TIO sprejeti akcijski program izpolnjuje v celoti. Kako vam je to uspelo?

Že od začetka leta se borimo za čim boljše doseganje planskih obveznosti, ker se v celoti zavedamo, da samo dober finančni rezultat omogoča hiter razvoj TOZD. Akcija 2% preseganja plana je samo še dopolnila naša prizadevanja. Z izboljšanjem notranje organiziranosti in spremembami na tehnološkem področju skrajšujemo še izdelavne čase naših izdelkov. Povečane serije bistveno pripomorejo k večji proizvodni disciplini. Da bi doseg-

li še boljše uspehe, moramo povečati kapacitete in izboljšati preskrbo z materialom. Zlasti so kritične tiste količine materiala iz uvoza. Kot zanimivost naj navedem, da 20 kg bimetalnega traku iz uvoza pomeni staro milijardo izdelkov, žal pa ga ni. Mislim, da to ne sme biti samo akcija letošnjega leta, ampak se morajo taka prizadevanja nadaljevati tudi v prihodnjih obdobjih.

Investicija izgradnje nove hale za TIO gre h koncu. Predviden začetek selitve proizvodnje je oktober. Kakšne priprave bodo za to potrebne?

Plan preselitve je narejen in ukrepi za čim manjši izpad proizvodnje se deloma že izvajajo. Do konca leta smo celotno proizvodnjo prototipne delavnice usmerili v izdelavo polizdelkov za redno proizvod-

Nova hala bo omogočila boljše pogoje dela

njo. V teku so tudi priprave, da se del opreme (delovne mize) obnovi in pripravi za nove pogoje. S TOZD Vzdrževanje bo potrebno še podrobno definirati vse akcije okoli preseljevanja strojev. Za čas preselitve se bo premestilo vse zaposlene iz konstrukcije in operativne priprave v proizvodnjo. Ker bo celotna preselitev potekala po fazah, se bo tudi proizvodnja ustavljala postopoma in ravno tako pričela postopoma v novih prostorih.

Razlike med sedanjimi proizvodnimi prostori in tistimi v novi hali so očitne. Kako bodo spremembe vplivale na proizvodni proces?

Novi prostori bodo omogočili varno delo vsem delavcem, boljše pogoje dela v primerem okolju. Zato sem prepričan, da bo tudi vsak posamezni delavec z večjim elanom in disciplino pripomogel k še hitrejšemu napredku. Veliko sedanjih problemov bo odpadlo (ročni transport, neugodni klimatski pogoji, utenjenost, nevarnost poškodb sosednjega delovnega mesta itd.). Zavedam se, da se bodo pojavili novi. Znatno povečane planske obveznosti bodo edini porok, da bomo zmogli skokovito porast novih stroškov.

V javni razpravi so pomembni samoupravni akti, ki bodo urejali vprašanja delitve dohodka in osebnih dohodkov. Vsi se zavedamo, da mora javna razprava doprinesiti svoj prispevek k oblikovanju dokončnega predloga sporazuma

in pravilnika, ki ga bomo sprejemali na referendumu v decembru. Kako se boste v TOZD TIO vključili v to akcijo?

Vsi akti v zvezi z ugotavljanjem in delitvijo dohodka in OD so v javni razpravi. Razprave potekajo na vseh nivojih. Organizirano je bilo tudi razlaganje teh aktov za celotni kolektiv. Pripombe se še zbirajo in mnenja izmenjujejo. Večkrat se pogovarjam z delavci v proizvodnji in jim skušam pojasniti novo stanje in primerjave s sedanjimi akti. Mislim, da je najbolj pomembno, da vsak sedaj pove svoje stališče ne glede, kakšno je. Strah pred novimi oblikami stimulacije je odveč. Ne trdim, da bo nov sistem delitve idealen, zagotovo pa je velik korak k dejanski delitvi po vlo-

gočal hitro rast tega TOZD. Če se zavedamo, da je višja stopnja predelave materiala cilj prihodnjega razvoja celotne DO, potem ne bi smel biti problem pomanjkanja delovne sile za tovrstno proizvodnjo.

Kako ocenjujete sodelovanje z ostalimi TOZD v DO Veriga Lesce?

Dolga je zgodovina medsebojnih odnosov med delavci TIO in Verige. Ne bi želel ponavljati vseh besed in stališč. Od časa, kar smo kot sedmi TOZD Verige, ni minila ravno dolga doba, vendar se je marsikaj spremenilo. Po pravni poti in samoupravnih aktih je vse v najlepšem redu, dosegli vse v najlepšem redu, dosegli smo usklajenost. Žal pa je težje pri usklajevanju mnenj ljudi, ki niso v vsakem primeru objektivni. Najbolj me motijo izjave, da naši delavci TIA hočejo nekaj svojega. Res je, da je bila razvojna pot tega kolektiva morda v določenih obdobjih drugačna, vendar sem prepričan, da imamo vsi enake cilje in smo člani iste družbe. Trdno sem prepričan, da bomo sodelovanje z vsemi temeljnimi organizacijami razvijali na temeljih sodelovanja in solidarne pomoči. Čeravno se proizvodni programi ne prekriva-

jo z ostalimi tozdi, je zato vsakodnevnih stikov v zvezi s proizvodnjo manj, kot med ostalimi TOZD, vendar to ne predstavlja problema nadaljnjega razvoja medsebojnih stikov. Sodelovanje z ostalimi TOZD se bo še bolj poglobilo in dobilo novo vsebino, če bodo tudi drugi tozdi pričeli izdelovati izdelke ali polizdelke za program avtomatizacije in strojogradnje.

V letu 1978 smo podpisali sporazum o združevanju sredstev za izgradnjo hale proizvodnih prostorov TIO. Ker se je investicija zakasnila, ne bo možno rokov iz sporazuma dosledno izvajati. Ali v tem vidite kakšne težave?

Zakasnitev investicij ima gotovo posledice za celotno DO, saj ni bilo možno slediti potrebam trga in je določen del sredstev v tem obdobju izgubljenih. Vendar menim, da bomo tudi te težave prebrodili sporazumno z vsemi tozdi. Če smo uspešno sklenili sporazum o združevanju, ne sme biti problem sprememba oz. preložitve določenih rokov. Ker sporazum ni pogodba, je smisel samo medsebojno sodelovanje in usklajevanje na striktno izvajanje klavzul.

M. K.

Sedem izvrstnih knjig za 150 din

Katera delavska ali kmečka družina ne bi zmogla letno ta izdatek za knjige? Tako poceni bodo dobili knjige naročniki na zbirko Prešernove družbe v mesecu novembru. Kakšne so te knjige?

1. **Prešernov koledar za leto 1980** — bo obsegal okrog 200 strani zanimivega in poučnega branja o stvareh, ki so tako ali drugače leto v središču pozornosti. Prešernov koledar je vsako leto bogato opremljen z barvnimi reprodukcijami naših slikarjev.

2. **Juro Kislinger: Debele zgodbe Petra Fuleža** — je vesela knjiga, ki pripoveduje o partizanih tisto, kar se rado zamožli. Slikar Janez Vidic je pričaral še nove širine temu partizanskemu humorju.

3. **Josip Jurčič — Janko Kersnik: Rokovnjači** — vsakdo jih pozna iz šolskih let. Zdaj bo izšla knjiga še z izvornimi slikami Maksima Gasparija.

4. **Mihajlo Lalić: Prvi sneg** — če zna kdo pri nas človeško in ljudsko pripovedovati o našem partizanskem času, potem je to ta črnogorski pisatelj. Knjiga je zbirka črnogorskih partizanskih pripovednih biservov.

5. **Ciril Jeglič: Vrtnarjevi spomini** — so strokovni zapisi 80-letnega znanega vrtnarja, krajinarja, ljubitelja in varuha narave. Inž. Jeglič govori v knjigi predvsem o tem, zakaj in kako raste človekova ustvarjalnost in kako se lahko prebije posameznikova osebnost ob pristni povezanosti z naravo mimo vseh porazov, stisk in težav. Knjiga bo z živahno vsebino in lepo slovensko besedo segla vsakomur v razum in srce. Knjiga bo imela tudi veliko barvnih in črno-belih fotografij.

6. Vsi člani, ki so do 30. junija 1979 poravnali nraočnino na zbirko, bodo dobili še knjigo **Romain Rolland: Miklavž Breugnon**. O knjigi menijo, da v vsej svetovni literaturi ni dela, ki bi bilo tako polno vedrine in močate vere v človeka, v moč ljubezni, v njegovo dobroto, ki mora prej ali slej zmagati.

7. Sedmo knjigo je napisal **Franc Šetinc: Misel in delo Edvarda Kardelja**. Namen knjige je približati Kardeljevo misel in delo najširšemu krogu naših delovnih ljudi. Knjiga bo obsegala čez 200 strani in jo lahko naročite tudi posamezno v platno vezano za 70 din.

Torej vseh teh sedem broširanih knjig bodo dobili naročniki za 150 din, vezane pa za 210 din.

Prav gotovo so v našem kolektivu sodelavci, ki še nimajo zbirke Prešernove družbe in si jo žele imeti. V naslednjih mesecih bodo sindikalni sestanki in dobro bi bilo, da bi kdo tudi ob tej priliki spregovoril o Prešernovi družbi in njenih izdajah. Posebno hvaležno delo je to tudi za poverjenika ali namestnika za kulturo in izobraževanje pri osnovnih organizacijah Zveze sindikatov. Zbirke PD imajo široko kulturno poslanstvo in le kulturen, napreden, vsestranski razgledan človek je lahko živ oblikovalec naše samoupravne socialistične družbe.

Prešernova družba vas vabi, da postanete njen naročnik ali še bolj njen poverjenik, to postanete, ako pridobite vsaj 5 naročnikov, tako boste dobili zbirko še ceneje in druge ugodnosti. Podrobne informacije dobite lahko pri uredniku Verige ali pri Prešernovi družbi, Borsetova 27, Ljubljana.

O drugih izdajah Prešernove družbe bomo spregovorili v naslednji številki našega lista.

M. S.

Aktivnost sindikata pred občnimi zbori v TOZD in DSSS

Program potrebnih opravil in nalog za pripravo letnih konferenc oziroma občnih zborov OOZS v TOZD in DSSS.

1. Sklic sej IO OOZS TOZD in DSSS bo od 10. 10. do 20. 10. 1979. Na te seje moramo vabiti tudi predstavnike DPO in predsednike kadrovske komisije.

Na tej seji je treba obravnavati in sprejeti naslednje sklepe:

a) Merila za kadrovanje v IO OOZS ter njihove funkcije v skladu s statutom ZSS ter zadolžiti kadrovske komisije za začetek evidentiranja možnih kandidatov za člane IO OOZS in njihove funkcije.

b) IO OOZS v TOZD in DSSS naj ugotovijo po sindikalnih skupinah zamenjavo članov v IO OOZS, praviloma zaradi kontinuitete članov v IO OOZS naj bi se zamenjalo v skladu s kadrovske merili do tri četrt sedanjih članov.

c) Praviloma mora imeti v IO OOZS vsaka sindikalna skupina najmanj enega poverjenika oziroma člana.

d) Sindikalne skupine naj bi štejele do 25 članov, tam, kjer so sindikalne skupine večje od 25 članov in obstajajo možnosti, da se formira nova sindikalna skupina, jih je potrebno formirati po zaokroženem delovnem procesu (po izmenah, dopoldanska, popoldanska in nočna).

e) V skladu s statutom ZSS je lahko v samoupravni delovni skupini več sindikalnih skupin.

f) Kadrovska komisija naj evidentira pet možnih kandidatov za sestavo 3-članskega nadzornega odbora v TOZD in DSSS.

Evidentiranje možnih kandidatov iz sindikalnih skupin za člane IO OOZS izvršijo kadrovske komisije pri IO OOZS TOZD in DSSS, če kadrovske komisije ni, to nalogo opravijo IO OOZS sami.

Podrobna opravila o volitvah določajo pravila o organiziranosti in delovanju OOZS v TOZD in DSSS.

2. Izdelati moramo analizo članstva OOZS po sindikalnih skupinah o njihovi aktivnosti ter članstvo in aktivnosti v DPO, samoupravnih organih, družbenopolitičnih skupnostih ter družbenih organizacijah (navesti mandat in članstvo v omenjenih organih in organizacijah).

a) Pri izdelavi analize upoštevati aktivnost ter njihov odnos do sprejetih voljenih funkcij in članstva. Ta analiza naj bi služila tudi za nadomestne volitve v ZZD in SIS, katere bomo opravili v zimskih mesecih.

b) Nujno je kritično in samokritično oceniti delovanje IO OOZS kot izvršilno političnega telesa OOZS v TOZD in DSSS, oceniti sodelovanje s samoupravnimi organi, vodstvom TOZD ter dejavnost z DPO.

Ta ocena oziroma analiza naj služi kot temelj za pripravo letnih poročil, katere naj

obravnavata in oceni OOZS TOZD in DSSS na letnih skupščinah.

c) Rok izdelave analize in ocene v TOZD in DSSS naj izdelajo predstavniki DPO in organov samoupravljanja do 25. 10. 1979.

3. Sklic seje IO OOZS TOZD in DSSS od 25. 10. do 5. 11. 1979. Na sejo se mora povabiti predstavnike DPO in predsednika kadrovske komisije.

a) Razprava o možnih evidentiranih kandidatih za člane IO OOZS ter priprava predloga članov IO OOZS, katere se na to da v razpravo in potrditev na sindikalne skupine.

b) Pri izbiri delegatov in članov IO OOZS je treba upoštevati:

— odnos kandidatov do sistema socialističnega samoupravljanja in vloge družbenopolitičnih organizacij in posebej zveze sindikatov v tem sistemu;

— družbenopolitično in samoupravno aktivnost kandidatov do sedaj, podporo oziroma zaupanje delovnega okolja, iz katerega izhaja kandidat;

— strukturo delavcev, glede na spol, starost, dejavnost in socialni sestav.

Pri kadrovanju sindikalnih funkcionarjev je potrebno upoštevati družbeno dogovrjena načela in merila kadrovske politike.

4. Sklic seje IO OOZS TOZD in DSSS od 5. 11. do 20. 11. 1979. Na sejo vabiti predstavnike DPO.

a) Pripraviti dokončni predlog članov IO OOZS v TOZD in DSSS, iz teh članov predlagati možnega predsednika, podpredsednika, tajnika in blagajnika.

b) Pripraviti predlog za 3-članski nadzorni odbor OOZS s predsednikom in namestnikom.

c) Predlagati 3-člansko delegacijo oziroma delegate za člane konference OOZS SŽ Veriga Lesce.

d) Iz članstva OOZS TOZD in DSS predlagati poverjenike za šport po posameznih panogah, za katere bo predlog posredovan naknadno.

e) Predlagati poverjenika in namestnika za kulturo in izobraževanje pri konferenci OOZS.

f) Predlog zaključnega računa in predloga finančnega predračuna za leto 1980.

g) Priprava akcijskega programa, ki se na konferenci obravnava in dopolni s sklepi iz razprave.

5. Sklic razširjene seje IO OOZS TOZD in DSSS od 20. 11. do 1. 12.

a) Razprava o osnutku pravilnika, o organiziranosti in delovanju OOZS v TOZD in DSSS.

b) Razprava o poslovniku, o organiziranosti in delovanju konference OOZS SŽ Veriga Lesce, oba dokumenta moramo dati v javno razpravo na OOZS v TOZD in DSSS od 1. 12. do 15. 12. 1979.

c) Uskladitev pripomb na seji sekretariata KOOZS do 20. 12. 1979.

Občni zbori OOZS po TOZD in DSSS se začnejo praviloma od 20. 12. 1979 pa do 10. 2. 1980. Rokovnik občnih zborov bo izdelan naknadno na seji sekretariata KOOZS.

Občni zbor konference OOZS SŽ Veriga bo predvidoma najkasneje do 29. 2. 1980.

Jože Hozjan

Veliko popravilo obrata družbene prehrane

S širitvijo DO je postal tudi naš obrat družbene prehrane pretesen. Njegova kapaciteta je bila ca. 450 obrokov, nastopile pa bodo potrebe po pripravi 1300—1500 obrokov (nova orodjarna — TIO). Delo v kuhinji je postalo nevarno zaradi neprimerne tehnologije. Kuhinja je bila brez nujno potrebnih ločenih prostorov za pripravo zelenjave in obdelavo mesa, ustrezne pomivalnice posode, ventilacije ipd. S svojo kapaciteto pa je postal neustrezen tudi topli blok za termično obdelavo živil. Zaradi neprimerne opremljenosti našega obrata družbene prehrane smo dobivali stalna opozorila sanitarne inšpekcije in inšpekcije dela o neustreznih prostorski in tehnološki opremljenosti in potrebe po popravilu. Ker obrat družbene prehrane v krogu DO še nima dokončne lokacije, smo se odločili za preureditev obstoječe zgradbe, ki pa je v perspektivi tudi predvidena za rušenje, zaradi tega je nismo širili. Izvedli smo samo notranje korekture ter pridobili: novo priročno skladišče, pripravljavnico zelenjave, ločeni prostor za obdelavo mesa, delikatesni oddelek, pomivalnico posode. Topli blok pa bomo opremili z opremo za pripravo ca. 1500 toplih obrokov dnevno. Nova bo tudi razdeljevalna linija z oddelkom za toplo in hladno hrano.

Jedilnica bo zaradi popravila nekoliko manjša, s smotrnejšo opremo pa bomo pridobili od sedanjih 140 sedežev ca. 180 sedežev.

Gradbena dela potekajo po programu, problematična je le dostava opreme, dobavni roki so zelo dolgi. Kljub temu upamo, da bo kuhinja v začetku novembra pričela z obratovanjem in nam ponudila toliko zaželeno toplo hrano.

Zavedamo se, da to popravilo ni dokončna rešitev. Od prejšnje adaptacije je minilo 8 let. Sedanja adaptacija naj bi vzpostavila pogoje za obratovanje v naslednjih desetih letih, potem pa bo potrebno v centru kroga DO določiti lokacijo za sodoben obrat družbene prehrane, ki bo zadovoljil vse normative, ki jih zahteva ta humana dejavnost — družbena prehrana.

Peter Kocjančič

Sestavljanje zaščitnic verig na novem stroju

Nov stroj — nove možnosti za cenejši in kvalitetnejši izdelek

Poteklo je že pol leta, odkar sta pričela poskusno obratovati stroja Schlatter, ki sta bila izdelana za varjenje verig z grabeži, zaščitnih verig in drugih polizdelkov.

Ideja za te stroje se je osnovala v našem razvojnem oddelku, konkretno izdelal jo je tov. Razpet Jernej. Posredovali so jo konstruktorjem v delovni organizaciji Schlatter v Švici. Ti so na podlagi ideje izdelali — konstruirali stroj oziroma polavtomat. Pozvali so nas, naj prevzamemo stroj, predhodno pa naj pri njih opravimo poskusno varjenje, da ugotovimo, če ustreza posredovanim zahtevam.

Našla so se le malenkostna neskladja, ki so jih oni takoj odpravili, sami pa so bili zelo presenečeni nad načinom varjenja, ki smo ga prvič preizkusili, kar je bilo tudi za nas novost. Nastala je prava senzacija, saj si je poskusno varjenje ogledalo celotno vodstvo izdelovalca stroja.

Po težavah, ki so nastale v zvezi s plačilom stroja, ker nismo imeli ustreznih deviz, so nastale še dokaj običajne težave pri nas doma, namreč ni bilo prostora za namestitev strojev. No, po prizadevanju tozda in razvojnega oddelka se je končno le našel prostor, in sicer v oddelku opremljevalnice v TOZD verigarne.

Z veliko prizadevnostjo tozda vzdrževanje sta stroja hitro pripravljena za obratovanje. Na strojih smo pričeli variti

zaščitne ograje, verige z grabeži, kakor tudi novo vrsto verig za delovne stroje, TEMPO verige.

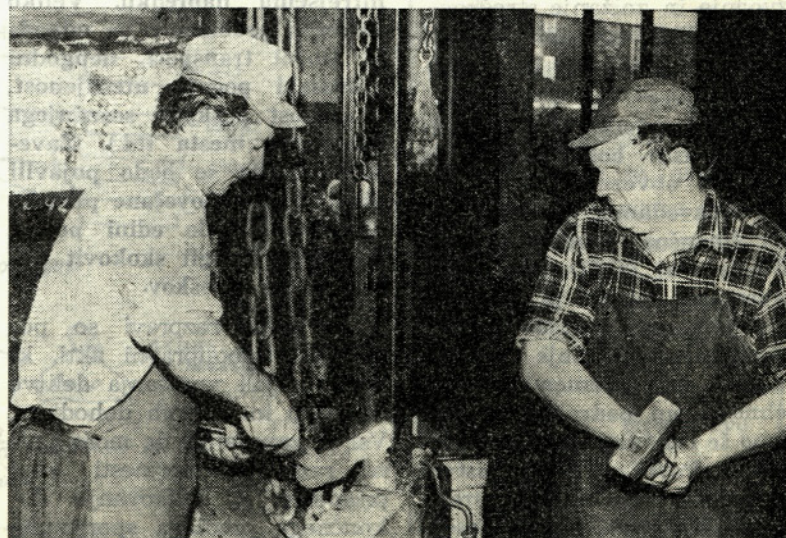
Tehnološki oddelek je sproti pripravljaval tehnološko dokumentacijo, da sta stroja nemoteno pričela delati. Kaj kmalu se je pokazalo, da je to res velika pridobitev za TOZD in celotno delovno organizacijo.

Kapacitete so se tako povečale, da je po nekaj dneh zmanjkalo polizdelkov. Pokazale so se izredne možnosti raznolikega varjenja, tako da smo pomanjkanje polizdelkov nadoknadili z varjenjem drugih izdelkov.

Seveda nas ti uspehi niso uspavali, razvojni oddelek že pripravlja nove načrte za stroje, ki bi bili sposobni variti tudi elemente za sestavo verig za osebna vozila in druge izdelke opremljenih verig. Tudi na teh strojih naj bi bilo delo veliko lažje in seveda hitrejše.

Pri vsem tem pa bi bilo potrebno posvetiti več pozornosti pripravi polizdelkov za omenjene verige, saj je povpraševanje na trgu zanje izredno veliko, cene pa ugodne. Stroja, ki sta za to delo namenjena, obratujeta le v eni izmeni, in še to le nekaj dni v tednu. Mislim, da se bomo morali vsi skupaj zavedati, da bomo nove investicije bolj smotrno izkoristili, s tem bomo ustvarili boljši dohodek tozda in tako tudi samemu sebi.

Jože Pfajfar

Tehnološki postopki mehanske obdelave

V proizvodnih obratih je najbolj razširjen tehnološki postopek oz. seznam delovnih operacij, ki je tako oblikovan, da je primeren kot osnova za razpis delavniške dokumentacije, za izdelavo predkalkulacije, stroškov izdelave, za izračun potrebnih zmogljivosti števila kadrov ter terminiranje proizvodnje.

Predvsem pa je tehnološki postopek sporočilo izvajalca dela oz. operacije, kaj naj dela, kje in iz česa. Postopek mora biti čim bolj razčlenjen, da delavec porabi čimmanj časa, da opravi delovno nalogo. To pomeni, da so operacije tem bolj razčlenjene, čim nižja je kadrovska struktura delavcev in čim bolj pogostokrat se isti postopek pojavlja v proizvodnji. Prav gotovo so najbolj razčlenjene operacije dela pri množinski, najmanj pa v neponavljajoči, projektni proizvodnji. Tudi v navedeni proizvodnji je treba razčleniti tehnologijo do takšne mere, da delavec brez razmišljanja opravi svoje naloge v roku kvalitetno in poceni. Gotovo je najdražje, če delavec s predpostavljenim ob delujočem, dragem stroju študira načrt, proučuje možnosti načina vpenjanja, izračunava parametre nastavitve stroja, sam išče orodje, jih brusi in šele nato prične z delom. Ta dela morajo opraviti pripravljalske službe. Delo vrhunskega tehnologa je cenejše kot neizkoriščene kapacitete drugega stroja. Tehnološki postopek mora biti kot sporočilo delavcu čim bolj enostaven, vendar še vedno dovolj jasn, da se delo opravi brez razmišljanja.

Tehnološki postopek naj bi se oblikoval po zaporedju:

1. Osnovno izhodišče zasnovanega tehnološkega postopka je risba, tehnološki projekt, kosovnica, tehnološki proces in prirezovalni načrt. V glavne podatke glave tehnološkega postopka se vpišejo potrebni podatki o produktu, ki ga tehnološki postopek

obravna. Tehnolog načrtuje tehnološki postopek najprej za strukturo najnižje deje za določen podsestav. Vodilo mu je strukturni načrt ter kosovnica, ki je grajena po strukturi.

2. Tehnološke operacije načrtujemo za eno lansirno cono v zahtevanem zaporedju. Uporabljamo namesto tekočih števil operacij pod številko operacije le soda št. (02, 04 itd.) za primer, če se naknadno doda še katera operacija.

V rubriko stroškovnega mesta se vpiše veljavnost šifre stroškovnega oziroma delovnega mesta, kjer se načrtuje izvajanje te operacije. V opis se kratko vpiše sporočilo delavcu, kako se opravi operacija. Največkrat so ob delavniški risbi, opremljeni s tolerančnimi odstopki, potrebne le osnovne informacije operacije. V zahtevnejših primerih pa je potrebno k sporočilu dodati posebna navodila. Na vprašanje, s čim se opravi predpisana operacija, mora tehnolog predpisati določena orodja ali naprave. Ta informacija služi delavcu ali lanserju, ki je dolžan delovno mesto oskrbeti s pripadajočim materialom, orodjem in dokumentacijo.

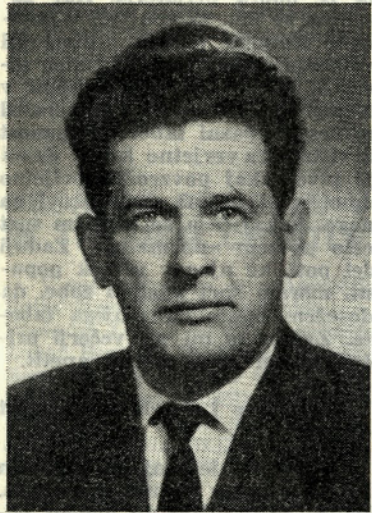
Pripravno — zaključne čase (po določenem sistemu) določa tehnolog na podlagi kataloga časov, ki jih opravi analitik časa.

Kosovne čase določa tehnolog na osnovi tabel, ki jih prilagodi analitik časa. Izhaja iz naslednjih parametrov, kot so:

- št. vrtljajev obdelovanca,
- hitrost pomika,
- globina reza,
- oblike in kakovosti reznega orodja,
- reznega kota noža itd.

Vrednost dela se določa v skladu z ZZD — vrednostjo operacije, ki ni za izvajalca vedno enaka, ampak je odvisna od zahtevnosti operacije.

Število delavcev se določa zaradi dela samega in zaradi plana kadra ter planiranje kapacitet.

Ob upokojitvi

S 1. 9. 1979 je bil upokojen naš dolgoletni sodelavec tovariš Franc Ruper.

Rojen je bil leta 1928 v Hrašah in tam je preživel svojo mladost do vojne v miru. Med vojno je kot sin napredne družine in očeta partizana pomagal gibanju in se izkazal kot dober kurir mladinec.

Leta 1944, ko je dopolnil 16 let, je dokončno zapustil dom in se priključil partizanom. Dodeljen je bil Gradnikovi enoti, ki je bila nastanjena na Krasu in od tam vodila svoje operacije celo do Poljske doline.

V nenehnih bojih z Nemci in ustaši je bil hudo ranjen. Po osvoboditvi je bil demobiliziran in se že konec 1945. leta zaposlil v Verigi. Leta 1949 je bil dodeljen, tedaj novo ustanovljenemu obratu Vijakarna. Usposobil se je za stiskalca, nato je do svoje upokojitve vodil skupino stiskalcev.

Bil je eden od članov prvega delavskega sveta, član upravnega odbora, večletni član obratnega delavskega sveta in član izvršnega odbora sindikata. Deloval je tudi v raznih komisijah in bil na splošno dober družbenopolitični delavec.

Sedaj, ob njegovi upokojitvi smo dolžni, da se mu zahvalimo za njegov doprinos v narodnoosvobodilnem boju, kakor tudi za vso njegovo dejavnost po osvoboditvi, in mu kot dobremu sodelavcu želimo zdravja ob uživanju njegove zaslužene pokojnine.

Sodelavci TOZD Vijakarne

Pod operativne pripombe tehnolog opiše potrebne pomožne materiale, dodajne materiale v številu, količini ter z nazivom šifre.

3. Tehnološko navodilo — je pomožni dokument, ki dopolnjuje posamezno tehnološko operacijo. S skico se delavcu sporoči le najosnovnejše zahteve. Prav tako s skico obeleži najzahtevnejše kote. To pa služi kontroli za kontrolo važnih mer.

Poleg tehnoloških sporočil najdemo še podatke za identifikacijo tehnološkega navodila, da vemo, kam navodilo sodi.

Tehnološkega navodila ne pišemo za vsako operacijo, temveč le tam, kjer po presoji tehnologa mora biti dodatna informacija. Čim zahtevnejša je operacija in čim pogosteje se opravlja in čim nižja je strokovnost izvajalca, toliko nujnejša je informacija delavcu.

V časovni zbirnik vnesemo za vsak izdelavni element točno po strukturi čas zasedbe delovne naloge (operacije). Pomembno je, da se upošteva število kosov vsake pozicije. Čas za enoto se multiplificira s številom kosov ter prišteje pripravno-zaključni čas.

Vsako pozicijo enega modula se tehnološko obdelava, določijo se časi, pomnožijo s številom nastopanj in vpiše v rubriko operacije. Tako za vsak element ali podsestav dobimo seštevek vseh časov.

Franc Hanžič

PRVI VTISI PRIPRAVNIKA

Studentska leta so hitro minila in pričela sem iskati zaposlitev. Dobil sem jo v Verigi, kjer mi je preteklo prvih šest mesecev delovne dobe.

Ko končaš fakulteto, bolje ali slabše obvladaš teorijo, nimaš pa nobenih praktičnih izkušenj. Razumljivo je, da je treba najprej spoznati organizacijo poslovanja, tok informacij, proizvodni program oz. izdelke, da se lahko vključiš v delo. Zato tudi program dela pripravniškega staja obsega seznanitev z organizacijo proizvodnje ter s proizvodnim programom, in sicer v vsakem TOZD. Za vsak TOZD sem izdelala po dogovoru z vodjem TOZD in mentorico eno analizo. Za vijakarno sem izračunala stroške orodja, vzdrževanja in dela dohodka za DSSS na 1 kg oz. 1000 kosov izdelkov. Primerjala sem tudi stroške uporabe clorothena na čistilni napravi Roll. Za verigarno sem naredila analizo rentabilnosti ročno varjenih metrskih verig. Ker so v TOZD sidrne verige pri proizvodnji visokoodpornih verig preseženi planirani stroški, sem izdelala analizo preseganja planske lastne cene pri teh verigah. Za kovčnico sem naredila prikaz poslovanja za obdobje 1970—79, ki je obsegal podatke o fizični in vrednostni proizvodnji, rentabilnosti, dohodku, čistem dohodku, investicijskih vlaganjih in ustvarjeni amortizaciji. Za orodjarstvo sem primerjala stroške izdelave orodja s planiranimi stroški ter prikazala proizvodnjo in gibanje delovne sile v zadnjih dveh letih. Za TOZD vzdrževanje sem izdelala pregled ustvarjene in porabljene amortizacije in aktiviranja osnovnih sredstev. Sedaj mi ostane še TOZD TIO.

V programu dela za pripravnik je tudi izdelava pripravniške naloge, ki ima naslov Analiza stanja in razvojnih možnosti TOZD verigarna od leta 1981—85. Poleg nalog, ki sodijo v program dela v času pripravništva, se privajam na delo, ki ga bom opravljala v prihodnje.

Dosedanji vtisi, ki sem jih dobila v teh mesecih, se ne razlikujejo dosti od pričakovanj. Ko postane delavec, se stvari precej spremenijo. Obveznosti ima tako študent kot delavec, vendar študent za vse uspehe oz. neuspehe odgovarja predvsem samemu sebi. Kot delavec pa nisi več sam, delaš z drugimi in si odgovoren tudi do njih, da se lo v redu opraviš.

M. N.

Tončku Erženu v spomin

V drugi polovici septembra, predzadnjo soboto, smo se v deževnem vremenu in z bolečino v srcu poslovili od umrlega sodelavca, borca, prijatelja in upokojenca Erženovega Tončka.

Eržen Tonček se je rodil leta 1922 v obrtniški delavski napredni družini v Lescah. Njegov prezgodnji zadnji dom bo v neposredni bližini, v soseski njegove rojstne hiše. Po končani osnovni šoli se je v tovarni izučil za orodjarja. Le malo je tako doslednih delavcev v tovarni, kot je bil pokojni Tonček, saj je svojo delovno dobo pričel v tovarni in jo zaključil, ko je izpolnil pogoje za upokožitev, prav tako v Verigi, in sicer 1. decembra 1973. leta. Zato je njegov delovni in življenjski prispevek v tovarni velik.

Tovariš Eržen Tonček se je ob koncu leta 1942 aktivno vključil v NOB, kajti živel je v delavskih Lescah, kjer so takoj 1941. leta pričeli delovati mnogi aktivisti in z organizacijsko sposobnostjo širili vrste borcev in aktivistov. Zato je bil Tonček med najmlajšimi v odboru, ki je v tovarni leta 1943 ustanovil »Delavsko enotnost«. To je bila politična organizacija med delavci v tovarni z istimi nalogami in cilji kot OF na vasi.

Kot predan aktivist je bil ob vstopu v partizanske enote dodeljen VDV. Te enote so bile sestavljene iz vrst najbolj zaupnih in predanih borcev. V tej enoti se je hrabro boril do svobode in bil dvakrat odlikovan. Po osvoboditvi se je ob koncu leta 1946 ponovno vrnil na delo v tovarno. Takrat je bilo treba sodelovati pri obnovi ter začeti z izdelovanjem najrazličnejših orodij za novo in vedno bolj zahtevno proizvodnjo. Pri obnovi porušenega in pri svojem poklicnem delu, posebno pri izdelavi različnih preciznih obrezilnih orodij, je bil Tonček za vzgled. V dolgoletnem delu je napravil veliko orodja za proizvodnjo in tako je z delom zapisal svetlo stran zgodovine v tovarni pri razvoju proizvodnje. Obenem pa je pri praktičnem pouku vzgojih celo vrsto mladih orodjarjev.

Poleg zavestnega poklicnega dela pa se je pokojni Tonček tudi družbeno in politično vsestransko zelo aktivno vključeval in razdajal. Zato so mu bile zaupane v tovarni pri razvijanju delavskega samoupravljanja vidne in pomembne funkcije: bil je predsednik sindikata v tovarni, predsednik DS in član mnogih drugih samoupravnih organov. Čeprav je bil brez izkušenj, je vse vidne funkcije uspešno opravljal. Za novi družbeni red se je kalil in usposabljal kot aktivist in kot borec v NOV s puško v roki. Posebej važno je, da je pomembne funkcije opravljal prav v času, ko se je uresničilo načelo, da so postale tovarne last delavcev. Tako vsestransko usposobljen je kasneje uspešno opravljal delo terminarja v Orodjarni in končno delovodja v Orodjarni. S pravilnim vodenjem dela in prenašanjem poklicnega znanja na delavce v Orodjarni je postal priljubljen in spoštovan med delavci.

Tov. Tonček je bil plemenitega, humanega in zelo vedrega značaja. Vsi, ki smo ga poznali, še posebno tisti, ki smo imeli priložnost z njim preživeti mnogo prijetnih ur v življenju, ga bomo močno pogrešali.

Tov. Tonček, hvala ti za vse, za ves tvoj velik delovni in življenjski doprinos v tovarni in s tem tudi naši skupnosti.

Ohranili te bomo v trajnem spominu.

J. V.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Antona Eržena se najlepše zahvaljujemo bivšim sodelavcem iz orodjarne in aktivu ZB za podarjena venca in vsem, ki so ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Prav posebno se zahvaljujemo tovarišu Jerneju Vovku in tovarišu Gorjancu za njuna ganljiva govora pri odprtem grobu. Posebne zahvale so vredni tudi dobri sosede, ki so nam tako nesebično stali v teh težkih trenutkih ob strani.

Žalujoci: žena Kati ter hčerki Polona in Zvonka z družinami

Titograd — Pokljuka — Slovenske Gorice

Mladinska delovna brigada »Stane Zagar« iz Radovljice je bila formirana leta 1977, pred odhodom na republiško MDA Kožbana 77. Lani se je udeležila tudi dveh zveznih MDA, in sicer ŠAMAC—SARAJEVO in PODRI—NJE—KOLUBARA.

Center za MDA pri OK ZSMS Radovljica se je letos odločil za sodelovanje na dveh oz. treh delovnih akcijah.

V juliju je 45 brigadirjev iz radovljiške občine delalo na zvezni MDA Titograd 79. Povprečna starost brigade je bila 19 let. V brigadi je bilo precej izkušenih brigadirjev, omeniti velja tudi najstarejšega brigadirja — veterana, ki mu je že 50 let. Brigada se je za to vezno akcijo dobro pripravljala na lokalnih akcijah, katerih ni bilo malo. Najhujši problem za brigado je bila vročina, saj je bila temperatura redkokdaj pod 35 °C. Delo, ki ga je brigada opravljala, je bilo različno. V začetku je delala na cesti Titograd—Nikšić (obcestni jarki in bankine), kasneje pa je v okolici Titograda kopala in zasipala jarke za vodovod.

Norma, ki jo je brigada dosegla, je zelo pohvalna — povprečno 150 % dnevno, kar je na zveznih akcijah dober dosežek. Brigada je bila proglašena za udarno v prvi in drugi dekadi, bila udarna na prvi udarni dan s 147 % in na drugi s 165 %. Zaradi dobrega udejstvovanja brigadirjev v naselju je sledilo povelje aktivno-

Gorice 79. Na tej akciji je sodelovalo 45 brigadirjev, med njimi tudi 10 iz pobratene občine Svila jnac. Povprečna starost brigade je bila 18 let. Brigada je bila nastanjena v brigadirskem naselju v Dornavi, kjer so tudi tekla glavna dela, to pa je izgradnja vodovoda. Brigada je v prvi dekadi dosegla povprečno normo 125,7 % in s tem tudi udarništvo v prvi dekadi. Na udarni dan je dosegla normo 156,6 % in udarništvo na udarni dan. Trasa je tudi v drugi akciji ostala enaka, to je kopanje in zasipanje jarkov za vodovod.

Brigada je tudi v drugi dekadi dosegla dva udarništva, in sicer na udarni dan s 160 % in s povprečjem čez drugo dekado 135 %. Povprečje čez celo akcijo pa znaša 130 %.

Tudi v naselju je brigada uspešno izvrševala zadane naloge. Izdala je šest biltenov in precejšnje število stenskih časopisov. Na športnem področju so vse tri brigade nastopale enotno v imenu naselja oziroma akcije (športna srečanja z OO ZSMS v okolici).

Drugi teden akcije je bil posvečen akciji NNNP, saj je bilo organizirano streljanje z zračno in malokalibrsko puško, obrambni dan z orientacijskim pohodom in krosom. Živahne pa so bile tudi druge aktivnosti, kot tečaj za prvo pomoč, avto šola, mladinska politična šola Edvarda Kardelja in drugo.

sti v naselju kot peto udarništvo. Izmed šestih brigad je MDB Stane Zagar dosegla naslednje rezultate: idejnopolitično delo prvo mesto, šport, kultura in informiranje pa tretje mesto. Zaradi težkih pogojev dela na trasi in velike vročine pri delu je brigada prejela še izredno udarništvo — šesto, kar je zadostovalo za najvišje priznanje akcije — TRAK MDA TITOGRA 79.

V avgustu sta se istočasno pričeli še ostali dve akciji, občinska na Pokljuki, na kateri so poleg brigadirjev iz radovljiške občine sodelovali še brigadirji iz pobratenih občin Svila jnac in Brusa (Srbija) in iz Varaždina. Brigada je štela 40 brigadirjev, povprečna starost pa je bila 17 let. Brigadirji so urejali okolico na novozgrajeni cesti od Zatrnika do Rudnega polja. Na prvi udarni dan so lepo uredili okolico spomenika Mrtvem bataljonu.

Življenje v naselju je temeljilo na medsebojnem spoznavanju mladih iz pobratenih občin, predvsem s predstavljanjem svojih občin. Na športnem področju je brigada sodelovala z vojniki iz kasarne na Pokljuki. Za brigadirje so bili organizirani številni izleti po radovljiški občini. Tako so si ogledali znamenitosti Radovljice, Bleda in Begunj in pa tovarni Vezenine in Elan. Bili so tudi na Lipanški planini in na Viševniku.

Druga akcija, ki je potekala avgusta, je republiška Slovenske

Zaostajalo ni tudi kulturno življenje, saj skoraj ni bilo dneva, da ne bi brigadirji organizirali programskih večerov.

Tudi letos je imel štab za MDA pri OK ZSMS Radovljica probleme pri sestavi MDB. Prijavilo se je sicer zadostno število mladih, problemi pa so nastali v DO, kjer so kandidati zaposleni, saj jim DO niso odobrile odhodov na MDA, tako da je bilo potrebno apelirati s strani OK ZKS in OZSS, pa tudi to ni v večji meri pripomoglo k večjemu številu. DO se izgovarjajo, da v tem času, ko MDA potekajo, ne morejo dati brigadirjev, ker delovno silo sami potrebujejo, ne zavedajo pa se tega, da imajo tudi MDA zelo velik pomen. Ne gre samo za odpravljanje razlik v razvoju posameznih republik in območij, ampak gre tudi še za krepitev bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov in pridobivanje izkušenj v samoupravljanju, ki jih bodo mladi lahko uporabili v DO, kjer so zaposleni.

Opozoriti velja še na problem, ki se pojavlja že nekaj let zapored. Število dijakov je zadovoljivo, kar ne moremo reči za študente, saj se jih zelo malo odloči za sodelovanje na MDA, tako da so v brigadi le trije ali štirje študentje.

AKCIJA JE PRAVA ŠOLA SAMOUPRAVLJANJA.

Emir Mulalić

Do M. Everesta v ozadju nas loči še štiri dni hoje

Peš pod najvišjo goro Mt. Everest

20. marec Takshindu — Khari Khola (2073 m)

Pot se od samostana strmo spusti proti dolini Dudh Kosi, ki nosi vse vode iz območja južno od Everesta.

S slikarjem Novincem, s katerim sva po zajtrku skupaj odšla na današnjo etapo, kmalu pod samostanom zgrešiva pravo pot. Znajdeva se na strmih brezpotnih poljih nad enim izmed stranskih pritokov Dudh Kosi. Spustiva se preko teras, prav do reke, ki ji ne veva imena. Nekaj časa blodiva po goščavi, nakar odkrijeva neznanostno stezico, ki ji dolgo časa slediva. Šele ob sotočju obeh rek spet najdeva pravo pot, po kateri že prihajajo prvi nosači. Prečkamo reko Dudh Kosi po slikovitem visečem mostu, dvajset metrov nad gladino reke.

Polagoma se vzpenjamo po stranskem pobočju doline do šerpovske vasi Khari Khole, kjer je konec današnje etape. SL. 10

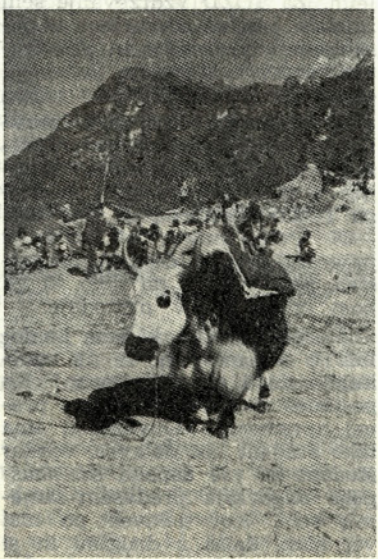
21. marec Khari Khola — Puiyan (2835 m)

Nosači, katerih večina je prepala kar na prostem v zateju naših tovorov, se že pred sončnim vzhodom odpravijo na pot.

Za vasjo prečkamo manjšo reko, nakar sledi 600 metrov strmega vzpona skozi razcvetel rododendronov gozd na greben Kharte (2968 m). Z grebena se spustimo na planino Puiyan, kjer si sredi gozda uredimo camp.

22. marec Puiyan — Phakding (2591 m)

Pot nadaljuje prečenje visoko nad reko in v začetku pride na čistino v višini 2866 m. Sledi dolg strm spust do majhne reke in vasi Surka (2256 m). Iz vasi se pot spet strmo vzpne in pre-

Od tu naprej so nam nosače nam domestili jaki

či v glavno dolino do dolge raztresene vasi Chauri Khari (2652 m).

Severovzhodno nad vasjo leži Lukhla (2805 m). Tu je majhno letališče in radijska zveza s Kathmandujem. Do sem prileti večina turistov iz vsega sveta, ki na lastne oči hočejo videti Mt. Everest.

Še vedno smo v ozki, globoki dolini, ki nam zakriva pogled na vrhove, v zraku pa že čutimo večjo svežino, kar je znak za njihovo bližino.

Prenočimo ob reki nedaleč od vasi Phakding.

23. marec Phakding — Namche Bazar (3445 m)

Zjutraj nadaljujemo pohod ob reki navzgor. Čez eno uro pridemo v Benkar (2713 m) in nato v Jorsale (2805 m). Kake tri ure hoda od Phakdinga reka vstopa v ozko sotesko. Tu se Dudh Kosi zliva z Bhote Kosi, ki ju je leta 1964 dal zgraditi Hillary — prvi človek, ki se je leta 1953 povzpel na vrh Everesta.

Preko mostu se pot strmo vzpne iz soteske. Po slabi uri vzpona se nam za trenutek odpre pogled na Everest. Še eno uro se vzpenjamo v hrib, ko se nam izza grebena kar naenkrat prikaže velika šerpovska vas Namche Bazar, ki vsa leži sredi strmega pobočja. Z Jožetom Zupanom iz Rimskih Toplic kmalu odkrijeva enega izmed številnih »hotelov«, v katerem streže simpatična šerpani. Ona je vzrok, da si kar celo popoldne pri njej gablekom, ki nama ga neutrudno siva žejo z odličnim čajem z kuha.

24. marec Namche Bazar — Tengboche (3863 m)

Zjutraj je v našem taboru nad vasjo sila živahno. Odplačujemo nosače, ki so nam nosili do sem. To so nosači, ki so doma v južnem delu himalajskega predgorja in nimajo primernih oblačil za nadaljnjo pot, ki se bo v naslednjih dneh dvignila na višino preko pet tisoč metrov. Iz Namcheja in bližnjih šerpovskih vasi pa že prihajajo številni domačini s svojim živobarvnim himalajskim govedom — jaki. Prihajajo posamezniki in cele družine, stari in mladi. Med njimi je tudi družina z majhnim otrokom, ki ni niti še shodil. Sicer pa pravijo, da se v Nepalju otrok rodi že s košem na sebi. Nad vsem tem pisanim živzavom se okoli nas širijo proti nebu mogočni beli vrhovi, na katerih gospodarita stalen veter in mraz.

Okoli poldneva se vsa ta pisana kolona počasi začne pomikati proti pet ur hoda oddaljenemu Tengbocheju. Pot nas naj-

prej visoko vodi nad sotesko Dudh Kosi. Višje se spusti vanjo in jo prečka. Sledi dveurni vzpon skozi borov gozd do vasi, v kateri je velik budistični samostan. Vas leži na poraslem gorskem grebenu, v vznožju 7100 metrov visokega Ama Dabroma, enega najlepših vrhov v Himalaji. Sotore si postavimo na travniku sredi vasi.

25. marec Tengboche — Pheriche (4244 m)

Nekaj časa hodimo skozi gozd, ki počasi postaja vedno redkejši in manjši, dokler v višjem delu doline Imja Kole, na višini okoli 4000 metrov, ne preide v grmičevje in pašnike. Popoldne pridemo v vas Pheriche, ki leži na višini preko 4200 metrov in je najvišje ležeča, stalno naseljena vas v tem delu Himalaje. S Frančkom Knezom iz Celja se proti večeru odločiva še za dodatno aklimatizacijsko turo. Po strmem travnatem pobočju se povzpneva na višino 4800 metrov, medtem ko nekateri najbolj navdušeni udarijo še zadnjo »partijo« nometna na pristopnem maršu. Ko se vrneva v tabor, sem že potšeno lačen, zato še pred večerjo pojem pol suhe klobase, ki jih je Bojž večeraj delil za popotno malico. Kmalu po večerji, ko sem že v šotoru, začutim v trebuhu neprijetno bolečino in slabost. Na vse načine poskušam zaspati, vendar je slabost vedno hujša, dokler se mi vse skupaj ne obrne in vsa večerja se že nekoliko »predelana« znajde pred šotorom. To se mi preko noči ponovi še dvakrat. Šele proti jutru mi uspe zatisniti oči.

26. marec Pheriche — Lobuche (4931 m)

Moje »nočne vaje« so mi pustile posledice. Moje počutje in razpoloženje je zelo klavrno. Zajtrk mi ne gre. Popijem le čaj in se počasi odpravim naprej. Pred menoj je etapa v pet ur oddaljeno planino Lobuche. Pot se vije po idiličnih planinskih pašnikih. Z vsakim korakom se odkrivajo novi vrhovi, katerih lepota pa danes komaj zaznavam. Noge mi postajajo vedno bolj nemočne, dokler se končno ves potrt ne zlekнем v travo kraj poti. Mimo pride Jože Zupan — Juš, s katerim sva v teh dneh postala že dobra prijatelj. Kar zasmilim se mu, ko me vidi v takšnem bednem stanju. Takoj mi velikodušno ponudi steklenico piva, ki ga je pred dnevi kupil v Namcheju in ga je nameraval prinesiti v bazni tabor. Izčrpanost in višina sta verjetno kriva, da mi je pivo takoj povzročilo prijetno omočenost in me spet spravi na noge. Nekaj časa se počutim spet celo povsem »normalno«. Zadnji del poti, ko njegov učinek popusti, moram spet stiskati zobe, da dosežem mesto današnjega tabora. Zvečer se mi pri večerji prične počasi spet vračati apetit.

27. marec Lobuche — Everest (5335 m)

Kot kaže, je moj najtežji dan na pristopnem maršu premagan. Danes se počutim že mnogo boljše. Perd nami je končno zadnja etapa. Pot se vije ob ledeniku Khambu, preko stranskih moren in ledenikov, ki padajo v Khumbu s severovzhoda. Dosežemo pečino na planini Gorakshep (5201 m), ki je delno veliko zamrznjeno jezero. Tu je nekaj koč. Na kamnih so vklesani spominski napisi za ponesrečence na Everestu. Kmalu za Gorakshepom pot zapusti moreno in gre ob ledenih strugah po ledeniku. Veliki ledeni slap Khumbu je vse bolj viden. Hitim, kolikor mi dopušča višina, toda ledenika noče in noče biti konec. Dohitim Frančka, ki ima danes podobne težave kot jaz večeraj. Pri nekaterih se kažejo že močni znaki višinske bolezni. Končno v daljavi le zagledam živo rdeče kupole naših šotorov.

Sledi prisrčen stisk rok s tovariši, ki nas že devet dni pričakujejo v baznem taboru, potem dirjamo v kuhinjo na vroč čaj, ki ga že neutrudno kuha naš šerpovski kuhar. Jutri se končno pričena zares.

Zvone Andrejčič

Kadrovske vesti za mesec september 1979

PRISLI:

Tehnični sektor: Kozina Egon
TOZD vzdrževanje: Smit Anton, Klemenčič Vladimir, Zupan Zdravko
TOZD orodjarna: Podlogar Dušan, Hočvar Janez
TOZD kovačnica: Todorovič Mitar
TOZD vijakarna: Radanovič Miha, Bektašević Ahmet
TOZD verigarna: Kosi Ivan
TOZD sidrne verige: Ljevar Bosiljko, Trofenik Daniel, Fikfak Vojko
TOZD TIO: Rogač Jakob

PRISLI IZ JLA:

TOZD vzdrževanje: Kokanovič Milanko
TOZD kovačnica: Jujič Safet, Botonjič Rezak, Bobar Mihajlo, Čehić Esad, Ikač Ratko
TOZD verigarna: Zlodnjak Siobodan
TOZD sidrne verige: Sarajlić Mija
TOZD TIO: Kostanjevec Janez, Torkar Janez, Klinar Jože

ODŠLI:

TOZD kovačnica: Mandelj Janko, Šipelj Albin
TOZD vijakarna: Dončič Dragica, Mahmutović Muhamed
TOZD verigarna: Miskič Derviš, Urošević Čedo
TOZD sidrne verige: Mihajlovič Milivoje, Gulič Djuro, Ažman Anton

ODŠLI V JLA:

TOZD vijakarna: Felič Muharem
TOZD sidrne verige: Ljubojevič Raco

POROČILI SO SE:

Vučičević Milenko iz TOZD verigarna
Piemelj Jože iz TOZD verigarna
Zupan Ivo iz TOZD vijakarna
Delič Merzuk iz TOZD verigarna

RODILI SO SE:

Brus Cilki iz TOZD orodjarna, sin Matej
Šebjanič Janezu iz TOZD verigarna, hči Saška
Potočnik Mariji iz TOZD verigarna, hči Mateja
Zupan Janezu iz TOZD verigarna, hči Darja.

NE TAKO, SO DELAVCI!

ZAMUDNIKI V MESECU SEPTEMBRU 1979

1. Debelak Vito, TOZD kovačnica, 45 min.
2. Veber Franc, TOZD vzdrževanje, zamuda do 5 min.
3. Koblar Lidija, TOZD kovačnica, 15 min.
4. Vogelnik Peter, TOZD vzdrževanje, 15 min.
5. Beravs Brane, TOZD vzdrževanje, 30 min.
6. Veber Franc, TOZD vzdrževanje, zamuda do 5 min.
7. Kokalj Janez, TOZD vzdrževanje, zamuda do 5 min.
8. Čop Janez, TOZD vzdrževanje, zamuda do 5 min.
9. Ličar Alojz, TOZD vijakarna, 3 ure; 1 uro 15 min., 1 uro
10. Malej Marija, finančni sektor, 30 min.
11. Unčević Djuro, TOZD verigarna, 30 min.
12. Masnec Ivan, TOZD verigarna, 45 min; 20 min.
13. Čabrič Fikreta, TOZD verigarna, 30 min; 20 min.
14. Pergar Dušana, TOZD verigarna, zamuda do 5 min.
15. Peternel Cirila, komercialni sekt., zamuda do 5 min.
16. Grašič Ivanka, komercialni sekt., zamuda do 5 min.
17. Mrak Nika, komercialni sekt., zamuda do 5 min.
18. Zajc Stane, komercialni sekt., 40 min.
19. Štular Jana, splošni sektor, zamuda do 5 min.

Iz kadrovskega oddelka

NESREČE PRI DELU V SEPTEMBRU IN TRETJEM ČETRTLETJU 1979

V septembru se je ponesrečilo deset delavcev:

Robič Ivan, TOZD kovačnica
Prešeren Ljubo, TOZD kovačnica
Žagar Bogdan, TOZD kovačnica
Beznik Anton, TOZD kovačnica
Kranjc Milena, TOZD kovačnica
Dolar Janez, TOZD vzdrževanje
Salihovič Naila, TOZD verigarna
Oman Filip, TOZD orodjarna
Arh Erika, TOZD vijakarna
Radanovič Angela, TOZD vijakarna

V obdobju junij—september smo zabeležili 25 nesreč, lani 16. Odsotnost z dela zaradi njih je letos 313 dni, lani 203 dnevi. Povprečen čas odsotnosti z dela je bil 12,5 dni na ponesrečenca letos in 12,7 dni lani.

Če primerjamo lansko in letošnje obdobje, ugotovimo, da nam je število nesreč naraslo, resnost nesreč gledana na število dni odsotnosti z dela, se je znižala.

V tretjem četrtletju smo zabeležili pet začetnih požarov. Tri v TOZD sidrne verige, enega na tovarniškem dvorišču in enega v TOZD kovačnica.

Delo ambulante prve pomoči

Poškodba	Štev. intervencij	
	september	3. četrtletje
Urezi in ubodi	55	111
Opekline	12	41
Udarine, stiskanine	18	60
Odragnine	36	90
Glavobol, zobobol	84	287
Tujki v očesu	6	51
Želodčne bolečine	15	78
Prehladi, bolečine v grlu	18	48
Previjanje	124	279
Merjenje krvnega pritiska	73	237
Ostalo	60	226
SKUPAJ	501	1308

Iz SVD

ŠPORT V SZ

Gostitelj letošnjega jesenskega dela srečanj športnikov Slovenskih železarn je bila Žična iz Celja. V soboto, 6. 10., se je pomerilo med seboj preko 200 športnikov in športnic, v šestih panogah iz domala vseh delovnih organizacij združenih v SZ. Pogrešili smo le predstavnike TOVILA iz Ljubljane.

Kislo in deževno vreme ni moglo pokvariti prijetnega športnega in obenem tovariškega vzdušja, ki je vladalo na vseh prizoriščih. Potrudili se je tudi organizator, ki je kljub nekaj zapletom ob razglasitvi rezultatov v hotelu Celea tekmovanje uspešno pripeljal do konca. Graja ti pa gre nekateri OZD, ki kljub prijavi niso pripeljela kompietnega zastopstva. Tako je bilo na primer za žensko odbojko prijavljenih kar pet ekip, nastopile pa so le tri. Dalje, TOVIL je imel kar 60 prijavljenih tekmovalcev, tekmovanja pa se ni udeležil nihče. No, kakorkoli že, srečanje je uspelo in mislim, da so prav športniki lahko zgled sodelovanja v našem SOZD. Pa poglejmo na kratko še, kako so potekala posamezna tekmovanja.

ŠAH

Ni naključje, da pričujem prav s šahom. To je vsekakor naša najkvalitetnejša panoga. Z mojstrom Rudijem Ostermanom je ekipa vsekakor veliko pridobila. Tekmovanja smo se udeležili seveda z najmočnejšo postavo, vendar je ekipa slabo začela. V prvem kolu so jo namreč Štorčani gladko odpravili s 3:1. Morda je bila to še sreča, da se je zgodilo že v prvem kolu, kajti kasneje naši niso več dovolili presenečenja, saj so prepričljivo odpravili Jeseničane in Žično s 4:0, Ravenčani pa so jim uspeli odvzeti le pol točke. Ekipa v postavi Osterman, Harinski, Petrovič in Žagar je prejela zasluženo, iz rok organizatorja, na ključni slovesnosti, za osvojevo prvo mesto, lep pokal.

Rezultati: 1. Veriga 12,5 točk, 2. Jesenice 10, 3. Štore 8,5, 4. Ravne 8, 5. Žična 1.

MALI NOGOMET

Mali nogomet je prav gotovo panoga, kjer so tekme v SZ najbolj izenačenih. Izrazitih favoritov ni, saj turnir osvoji skoraj vsako leto druga ekipa. Prav gotovo bi lahko z malo več športne sreče na vsakem turnirju zmagaš tisti, ki so zasedli zadnje mesto. To sicer zveni kot opravičilo za tudi letošnjo slabo uvrstitev naše ekipe, vendar dogodki na igrišču to trditve prav gotovo potrjujejo.

Šest ekip je nastopilo v dveh predtekmovalnih skupinah. Ekipa Verige je v prvi tekmi z domaćinom Žično igrala neodločeno 2:2. Izenačujoči gol so naši dosegli minuto pred koncem srečanja. V drugi tekmi s Plamenom pa so že kmalu na začetku prejeli gol. V nadaljevanju kljub izraziti terenski premoči žoga nikakor ni našla poti v mrežo Kroparjev. Tekmo so tako izgubili z rezultatom 1:0 ter turnir zaključili na 5. mestu.

Rezultati: 1. Žična 6 točk, 2. Ravne 5, 3. Štore 4, 4. Plamen 3, 5. Veriga 1, 6. Jesenice 0 točk.

ODBOJKA — ŽENSKE

Pohvalo zaslužijo vsekakor naše odbojkarice, ne toliko zaradi rezultatov in uvrstitve, sajso bile med tremi ekipami tretje, ampak zaradi tega, da so se brez strahu postavile po robu ekipama Ravenčank in Štorčank. To sta namreč ekipi, posebno ravenška, ki redno trenirata, vsaj po trikrat tedensko. Naša ekipa je bila zbrana na hitro z vsega skupaj tremi treningi. Dekleta, ki so

nastopila, so bila navdušena, tako da z rednim treningom v prihodnje vsekakor lahko dosežejo več.

Rezultati: 1. Ravne, 2. Štore, 3. Veriga.

ODBOJKA — MOŠKI

Značilnosti odbojarskega turnirja moških je bila dokaj visoka kvaliteta prikazane odbojke. Največ sta seveda pokazali ekipi Raven in Jesenic, ki sta na koncu zasedli tudi prvo oziroma drugo mesto. Naša ekipa, v kateri je letos prvič nastopil tudi Torkar, igralec blejskega drugoligaša, je igrala solidno. Oba srečanja, z ekipama Plamena in Raven, so sicer izgubili, vendar posebno s Kroparji le niso igrali ne vem kako podrejene vloge. Ekipi je morda manjkalo še Darko Pogačar, ki zaradi klubskih obveznosti ni nastopil. Vsekakor so odbojkarji zadovoljili. Uvrstitev bi bila ob ugodnejšem žrebulahko verjetno tudi boljša.

Rezultati: 1. Ravne, 2. Jesenice, 3. Plamen, 4. Štore, 5. Veriga.

KEGLJANJE

Kegljači so se pomerili med seboj na 4-steznem kegljišču v Preboldu. Najkvalitetnejšo ekipo so pripejajali Štorčani, saj so bili med posamezniki na prvih petih mestih kar štirje Štorčani. Naša ekipa je dosegla malo manj, kot smo od nje pričakovali.

Po treh letih so kegljači opustili borbene partije in tekmovali na 100 lučajev. Ekipa v postavi Gros, Ravnikar, Beravs in Valant je zasedla 5. mesto. Od posameznikov sta bila najboljša Ravnikar in Beravs, ki sta zasedla 6. oziroma 7. mesto.

Rezultati: 1. Štore 1647, 2. Ravne 1586, 3. Jesenice 1525, 4. Veriga 1515, 5. Žična 1390 podrtih kegljev.

PLAVANJE

Plavanje je disciplina, kjer je med železarji najmanj zanimanja. Daleč najboljši sta ekipi Jesenic in Raven, ki sta se enakovredno kosali za prvo mesto. Tudi mi bi lahko odigrali vidnejšo vlogo, vendar se prav bivši aktivni plavalci letos nikakor niso udeleževali tekmovanj. Tako nastopajo le plavalci, ki se jim sicer pozna, da so le rekreatorji, vendar tudi to, da so polti, če ne drugače vsaj dopust izkoristili za trening plavanja. Tako so mnogokrat zasedli kar zavidijske rezultate.

Tekmovanje je potekalo v zaprtem bazenu v Velenju.

Rezultati: 1. Jesenice 36 točk, 2. Ravne 32, 3. Veriga 19, 4. Plamen 10.

NAMIZNI TENIS

Igralci namiznega tenisa so bili razdeljeni v dve starostni skupini: do 35 in nad 35 let. Tudi tu v obeh starostnih kategorijah ekipi Raven in Jesenic po kvaliteti znatno odstopata od ostalih. Pozna se, da imajo igralce, ki so ali pa še nastopajo v klubih in redno trenirajo.

Naša šestčlanska ekipa se je zgledno borila, vendar kaj več kot 6. mesto v obeh starostnih kategorijah ni mogla osvojiti.

Rezultati: moški do 35 let: 1. Jesenice, 2. Ravne, 3. Štore, 4. Žična, 5. Plamen, 6. Veriga.

Moški nad 35 let: 1. Ravne, 2. Jesenice, 3. Štore, 4. Plamen, 5. Veriga.

Franci Vovk

Program kina Radovljica

od 1. 11. do 5. 12. 1979

IZGANJALEC HUDIČA

ameriški barvni film
1. 11. ob 18. in 20. uri, 4. 11. ob 18. uri

ŠNEGULJČICA IN SEDEM ŠKRATOV

ameriški barvni risani film
2. 11. ob 18. in 20. uri, 6. 11. ob 20. uri

MAČKA JE VIDELA MORILCA

ameriški barvni kriminalni film, 3. 11. ob 18. uri, 4. 11. ob 20. uri

POM POM DEKLETA

angleški barvni zabavni film
3., 5. in 7. 11. ob 20. uri

K R Č

slovenski barvni film
8. in 10. 11. ob 20. uri, 11. 11. ob 18. uri

TEMNA ZVEZDA

ameriški barvni film
9. in 12. 11. ob 20. uri

OKNO V NEBO

ameriški barvni film
10. 11. ob 18. uri, 13. 11. ob 20. uri

TA AMERIKA

ameriški barvni film
11. in 14. 11. ob 20. uri

TRIJE NEUSTRAŠNI

ameriški barvni film
15., 19. in 21. 11. ob 20. uri

SMOKI IN BANDIT

ameriški barvni pust. film
16. 11. ob 20. uri, 18. 11. ob 18. uri

L'ANIMAL

francoski barv. pust. film
17. 11. ob 18. uri, 18. 11. ob 20. uri

TOLPA GRBAVCEV

italijanski barvni film
17. in 20. 11. ob 20. uri

LOČENKA

ameriški barvni film
22. 11. ob 20. uri, 25. 11. ob 18. uri

TO JE RES PRAVA LJUBEZEN

italijanski barvni film
23. in 27. 11. ob 20. uri

ZLATI RANDEVU

ameriški barvni film
24. 11. ob 18. uri, 25. in 28. 11. ob 20. uri

SIVI OREL

ameriški barvni west. film
24. in 26. 11. ob 20. uri

MED JASTREBI

zahodnonemški barvni film
29. 11. ob 18. uri, 3. in 5. 12. ob 20. uri

POROČILO IZ VESOLJA

japonski barvni fant. film
29. 11. ob 20. uri, 30. 11. ob 18. uri

TAJNI AGENT Št. 1

angleški barvni film
30. 11. ob 20. uri, 2. 12. ob 18. uri

BEDRCA IN PERUTNIČKE

francoski barvni zabavni film
1. 12. ob 18. uri, 2. 12. ob 20. uri

VALENTINO

francoski barvni film
1. in 4. 12. ob 20. uri

CLANKE ZA NASLEDNJO ŠTEVILKO
SPREJEMAMO DO 5. NOVEMBRA 1979

Nagradna križanka

S.C.	Nalog za prois.	Etiznost	Naš kupec odlokov	Horr. smučar. skakalec	Sportske novosti	Izdelek kovačnice	Juzni sadež	Letni dopust	Irska osvobod. armada	Oblika izobraž.	Tja	1. črka
Evidenca dnin												
Delavec v projektin												Tredlog
Del. kralca					Valant Andurj			Arabska luka				
Osvobodilna vojna			Vrata. Kraline Konica					Kraj pri Opatiji				
Input, vložek					Mlada pšenica			Vijak				Albanec
Del. obrata				Sredoz. igla 79				Tening				
Nač. polotok						Ženako ime		7ahač				Romunija
Nitroluol			Pokazen Slabo znamenje									
Avstrija		16. črka Ž. ime		Sovjetska kisljovna ugenija				Ž. ma				
Poljski pisatelj an. jani.				Površino.								Zimska Karlovec
Vzklik na hitoborbu				Nikalnica								
Tuja žigana pljaja				Klasično razsteli-vo				MONOUSI poglavst				

Za nagradno križanko, ki je bila objavljena v prejšnji številki, smo dobili samo 71 rešitev. Izrebrani so bili naslednji reševalci: prva nagrada 170 din Dora Tonejc, druga 110 din Stane Mihelič in Vera Mulej, tretja 80 din Olga Mlakar in Marija Novak. Rešitve za današnjo križanko sprejemamo do 5. novembra 1979.

Avto rally Kočevje 79

Ko govorimo o sindikalnih športnih igrah, imamo v mislih predvsem rekreacijo delovnih ljudi. Te igre naj bi bile prirejane tako, da bi se jih lahko udeležilo čimveč delavcev, to se pravi, naj bi se stremelo za tem, da bi bila zagotovljena množičnost.

Ena od panog občinskih sindikalnih športnih iger v naši občini je tudi avto rally. Od skromnega začetka pred nekaj leti, ko je startalo samo 28 dvojic, je tapnoga postajala vse popularnejša, tako da je lani nastopilo že preko 80 dvojic. Pričakovati je bilo, da bo udeležba še večja, žal pa ni bilo tako.

Kar samo se vsiljuje vprašanje: zakaj? Splošno mnenje nastopajočih je bilo, da je bila proga prezahtevna, s preveč poudarka na hitrosti. Tako ni bilo udeležencev, ki bi se lahko pohvalili, da je proga prevozl brez prometnih prekrškov. Posledica hi-

tre voznje so trije — štirje karambolirani avtomobili ter povozenih nekaj kokoši in mačkov. Namesto teh pa bi bil lahko povozen tudi človek.

Za nameček je letos zaškripalo tudi pri organizaciji. Razumljivo je, da pri organizaciji vsake večje prireditve pride do manjših spodrslijajev. Le-ti pa nesmejo biti taki, da bi vplivali na regularnost tekmovanja, posebno še, ko vemo, da je taka prireditev povezana z večjimi stroški.

Že v Radovljici je bil prvi večji spodrslijaj. Prva etapa je potekala skozi Podnart. Ker pa tam ni bilo prehodne kontrole, je večina tekmovalcev že v Radovljici zavila na glavno cesto proti Naklu. Isto možnost so imeli tekmovalci tudi v Domžalah.

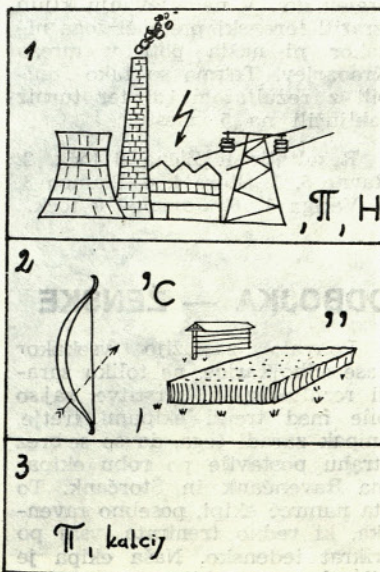
Še večji spodrslijaj je bil v Kočevju. Najprej je bila tabla, ki označuje kontrolno cono, postavljena v prometno križišče

pred avtobusno postajo, tako da so tekmovalci, ki so prišli pre zgodaj, ovirali promet. Drugi so ustavljali v kontrolni coni, ne da bi sami bili krivi, ker je pri spretnosti vožnji nastalo ozko grlo. Tako se je zgodilo, da je kar po več tekmovalcev naenkrat opravljalo spretnostno preizkušnjo in pri tem oviralo drug drugega, kar je povzročilo precej hude krvi. Marsikdo tudi ni vedel, kaj mu je pri spretnosti vožnji početi. Neprizadeti gledalec si je gotovo mislil, da nihče ne ve, kdo pije in kdo plača.

Vse to negodovanje se je ob lepem sončnem vremenu in topli morski vodi razblinilo, tako da je le obveljalo načelo: važno je sodelovati.

Z. K.

Rebus

COTEJ

Vojin Perović

Za šalo ali zares

POGOVOR MED ZNANCI

Kako si, kaj delaš?
Hvala dobro, delam pa nič.
Ja, kako pa to, ali ni težko brez dela?
Težko ni, samo konkurenca je velika!

ŠOLSKA NALOGA

Učitelj je dal učencem za šolsko nalogo spis z naslovom »Če bi bil direktor«. Vsi učenci marljivo pišejo, le Tonček sedi s prekrižanimi rokami in gleda skozi okno.

»No, Tonček, kaj pa ti čakaš,« ga vpraša učitelj.
»Čakam na tajnico,« odgovori Tonček.

Stranka: »Meter čisto navadnega platna, prosim, za možovo pižamo!«

Trgovka: »Gospa, meter bo pa premalo za pižamo.«

Stranka: »Veste, on je doma čisto majhen.«

Domisljice — izreki

- Preobilje prej osivi, a kdor se prebija, dalj živi.
- Če bi bilo delati tako lahko, kakor vedeti, kaj bi bilo dobro delati, bi bile kapelice, katedrale in revne kočje velike palače.
- Kadar je duh prost, je telo občutljivo.
- Zvezde se nikoli ne sramujejo, da se zde kot kresnice.
- Pametni dobi več koristi od sovražnika kot neumni od prijatelja.
- Kdor se smehlja, namesto da bi besnel, je vedno močnejši.
- Kadar jasno opazujemo in potenciramo napake drugih, je to zato, ker jih imamo tudi sami.
- Dve poti sta do vrha hrasta, splezati na drevo ali sestri na žolod.
- Svet vedno obsoja tisto, kar bi bilo treba hvaliti, in hvali tisto, kar bi bilo treba obsojati.
- Domisljija je zmožnost domišljene možnosti predstavljati si kot resnične. Najcenejši nadomestek za domisljijo pa je laž.
- Vsa večšina v zakonu je, kako preiti iz ljubezni v prijateljstvo, ne da bi pri tem žrtvovali ljubezen.
- Žene so mladim možem ljubice, zrelim tovarišice, starim pa bolničarke.
- Skrivnost srečnega zakona je v tem, da ima človek vse nesreče za malenkostne neprijetnosti in nobene malenkostne neprijetnosti za nesrečo.

VERIGA je glasilo delovne organizacije Slovenske železarne — Veriga n. sol. o., Lesce. Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Kozamernik Marjana, dipl. oec., Arh Zdenka, Vidic Božena, Vovk Franci in Torkar Mitja. Odgovorni urednik Torkar Mitja.

Glasilo je po 7. točki 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenja sekretariata za informiranje SRS prosto plačila prometnega davka. — Tiska Tiskarna Ljubljana.

Prvenstvo Verige v šahu

Komisija za šport in rekreacijo razpisuje posamezno prvenstvo VERIGE v šahu. Prvenstvo bo potekalo po liga sistemu, dvakrat letno v skupinah po 10 igralcev. Po dva najbolje uvrščena iz vsake skupine prestopita v višjo skupino, dva najslabše uvrščena pa v nižjo skupino. Za formiranje jakostnih skupin bodo izvedene kvalifikacije, in sicer:

1. Kvalifikacijska skupina v nedeljo, 4. novembra. Pravico igranja imajo vsi nekategorizirani igralci in ženske.

2. Kvalifikacijska skupina v nedeljo, 18. novembra. Pravico igranja imajo vsi kategorizirani igralci.

Namen tekmovanja je popularizacija šaha v naši delovni organizaciji, sistem tekmovanja omogoča vsakemu, da igra v skupini, ki ustreza njegovi šahovski moči, obenem pa nudi možnost napredovanja v višjo jakostno skupino.

Tekmovanje bo v družbenem centru v Lescah, objavljeno bo tudi s plakati v vseh TOZD in DSSS. Vabimo vse ljubitelje šaha, da se polnoštevilno udeležijo našega prvenstva.